

ÚJBESENYŐ

Újbeseenyő, románul Dudești Noi, Temesvártól 13 km-re nyugatra fekvő község. 2004-ben kapott saját közigazgatást, miután kivált Kisbecskerek községből. Mai román nevét 1968-ban kapta, ugyanis a magyar (és régi román) neve a besenyők egykori ittlétére utal, s a diktátor korában a nem román történelmi utalásokat igyekeztek eltüntetni. A 2002-es népszámlálás zömmel románajkú lakosságot mutatott itt ki, a valamikor németek lakta faluban 45-en németnek és 35-en magyarnak vallották magukat.

Első ízben az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékben szerepel. 1455-ben a *Hunyadiaké* lett, de később a Besseneyői *Bornemisza*-családnak is volt itt birtoka. A török hódoltság alatt elpusztult és sokáig pusztaként állott fenn. Az 1723-25. évi gróf Mercy-féle térképen is, *Bessenova* alakban, pusztaként van megjelölve. 1742-ben Temesvár város a temesvári kamarai igazgatóságtól öt évre bérbe vette és ekkor újból benépesült. Új német lakosai 1748-ban költöztek ide és ekkor kapta az *Új*-, másként *Német-Besseneyő* nevet. 1758-60-ban magyar családok is telepedtek itt le. 1763-ban 104 új ház épült benne és 1763-65-ben a község új telepeseikkel szaporodott. 1770 után francia telepések is költöztek a helységbe.

1849. augusztus 7-én *Dembinszky Henrik* tábornok, a magyar sereg vezére táborozott itt. Augusztus 8-án újabb magyar csapatok érkeztek a helységbe. Másnap döntő ütközetre került a sor a magyarok és az osztrákok között a kisbecskereki és újbeseenyői terjedelmes rónaságon. Újbeseenyőn tartózkodott a magyarok utócsapata. A csata hevében a 3-ik császári zászlóalj berontott a községbe, mire a magyarok utóhada Szentandrásra húzódott. A lakosok az ütközet elől a község melletti halmok földüregjeiben rejtőzködtek el; a honvédek azonban ellenséges katonáknak nézték őket és ágyúzni kezdték rájuk, míg a tévedés kiderült. A község temetőjében sok elesett katona nyugszik, közöttük Boëta József, a császári hadak őrnagya.

Az elesett honvédek emlékére emlékoszlopot állított a falu lakossága.¹ A falu határában 1905. szeptember 24-én felállított emlékoszlop felirata:

“A szabadságharc hőseinek 1848-49”

*“Itt nyugszók a
Szabadságharc
54 névtelen hőse, akik
1849. aug. 9-én e helyen
lefohlyt csatában haltak meg
hazájukért”*

*“A névtelen hősök
emlékét megörökítették
Újbesenyő község lakosai
1905. évben”*

Az újbesenyői obeliszok

Az elfeledett, elhanyagolt obeliszokra, amelyet a helybeliek Dózsa emlékműként emlegettek, 2002-ben találtak rá a kukoricásban

---

¹ Borovszky Samu, i.m. i.h., 120.o. *Újbesenyő* címszó alatt.

az EKE Bánsági Osztályának, valamint a Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottság tagjai: Pálkovács István, (és a fényképen látható: G. Szabó László és Sztupár Zoltán.). Foto: Pálkovács István. A kőoszlop magyar szövegét ma már kiolvasni nem lehet, mert a lerakódásoktól eltompult, de még épségben van.²

A szöveg magyar és német nyelven szerepelt a kövön. A három méter magas carrarai márványból készült obeliszk Kapfer György temesvári kőfaragó mester munkája. Az emlékmű helyét Niesz Péter adományozta. A felavatási ünnepségről a *Temesvári Hírlap* 1905. szeptember 25-i száma tudósított.

---

² www.ekeban.home.ro/jelen/index-jelen.html – 29k -